

TAMPEREEN KAUPUNKI
Ympäristönsuojeluviranomainen

Vaasan hallinto-oikeus
vaasa.hao@oikeus.fi

Viite Vaasan hallinto-oikeuden lausuntopyyntö 21.7.2021

ASIA Lausunto asiassa dnro 20431/03.04.04.23/2021, joka koskee valitusta Tampereen kaupungin ympäristö- ja rakennusjaoston päätöksestä 16.3.2021 § 29 (Ympäristö- ja maa-aineslain mukainen yhteislupa kalliokiviaineksen louhinnalle ja murskaukselle ym, hakija Destia Oy)

VALITTAJAT
Yksityishenkilöt (yht. 10 hlöä)

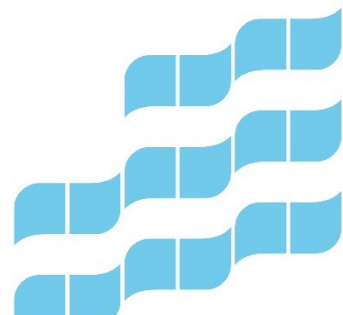
LAUSUNNONANTAJA

Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
PL 487
33101 Tampere

Tampereen kaupungin ympäristönsuojelupäällikkö antaa muutoksenhakuun liittyvät lausunnot ympäristönsuojeluviranomaisen puolesta (kaupunkiympäristön palvelualueen toimintasääntö 1.6.2021, johtaja Mikko Nurmisen päätöspöytäkirja § 67).

LAUSUNNONANTAJAN ASIAMIES JA PROSESSISOITE

Ympäristötarkastaja Tiina Nieminen
Tampereen kaupunki
Kaupunkiympäristön palvelualue, ympäristönsuojelu
PL 487
33101 Tampere
ymparistonsuojelu@tampere.fi
puh. 040 800 7352

LAUSUNTO

Tampereen kaupungin yhdyskuntalautakunnan ympäristö- ja rakennusjaosto on 16.3.2021 tehnyt päätöksen (29 §), jolla se on myöntänyt ympäristönsuojelulain 27 §:n ja maa-aineslain 4 §:n mukainen yhteisluvan kalliokiven ottamiseen, murskaamiseen sekä louheen, puhtaiden ylijäämämaiden ja asfalttijätteen vastaanottamiseen ja käsitteilyyn sekä mullan seulontaan.

Yhteisluvasta ovat valittaneet yksityishenkilöt (yht. 10 hlöä).

Muutoksenhakijat vaativat valituksessaan ensisijaisesti, että yhteislupa tulee ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain vastaisena kumota. Toissijaisena vaatimuksena he vaativat, että hallinto-oikeus palauttaa asian ympäristönsuojeluviranomaisen käsiteltäväksi ja päätöstä tulee muuttaa toiminta-aikojen, meluntorjunnan ja tarkkailusuunnitelman osalta.

Vaasan hallinto-oikeus pyytää Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen lausuntoa 10.9.2021 mennessä. Asian diaarinumero hallinto-oikeudessa on 20431/2021.

Vaatimukset

Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen vaatii, että valitus on perusteetomana hylättävä. Kesäaikaisen toimintataun pidentämiseen tai kaivovedenlaadun tarkkailuvälin tihentämiseen ei kuitenkaan ole ympäristönsuojeluviranomaisen puolesta estettä.

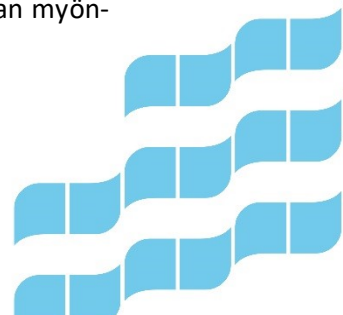
Perustelut

Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen viittaa lausunnossaan päätöksensä 16.3.2021 (Dnro TRE:1549/10.00.03/2020, § 29) perusteluihin sekä toteaa lisäksi seuraavaa.

Luvan myöntämisen täyttymisen edellytykset

Ympäristönsuojelulain (527/2017) 48.2 § mukaan ympäristölupa on myönnettävä, mikäli luvanmyöntämisedellytykset täyttyvät. Toiminnasta ei ole odotettavissa ympäristönsuojelulain 49 §:ssä tarkoitettuja kiellettyjä seurauksia. Asiassa saadun selvityksen ja lupapäätöksessä annettujen määräysten perusteella Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen on katsonut, että ympäristöluvan myöntämisen edellytykset täyttyvät ja hakemuksen mukainen toiminta täyttää sille ns. muraus-asetuksessa (Valtioneuvoston asetus kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta 800/2010, muutettu 314/2017) säädetyt vähimmäisvaatimukset.

Maa-aineslain 6 § mukaan lupa ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus. Lupapäätöksessä lupamääräyksiin rajoitetun toiminnan luvan myöntämisedellytykset täyttyvät, joten lupa on tullut myöntää.

Pohjaveden pilaantuminen

Valittajat esittävät, että koska toiminta-alue sijaitsee arseeniprovinssialueella, toiminta aiheuttaa pohjaveden ja talousvesikaivojen pilaantumisriskin arseenilla.

Hankealue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella, minkä vuoksi lupaviranomainen ei katsonut hakemusvaiheessa tarpeelliseksi vaatia tarkempaa selvitystä pohjavesien virtausolosuhteista. Lähin pohjavesialue on Kreetansuon pohjavesialue (1-luokka, vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue, tunnus 0483710) noin 4,6 kilometriä koilliseen.

Arseenipitoisia mineraaleja esiintyy luontaisesti kalliossa joko piroitteena tai kallion rakkopinnoilla. Arseeniprovinssi on geokemiallisen kartoitustiedon perusteella kartalle rajattu alue. Arseeniprovinssit ovat alueita, joilla arseenin pitoisuudet ovat moreenissa usein suurempia kuin muualla Suomessa. Pirkanmaan keski- ja eteläosan kallioperässä, maaperässä ja pohjavedessä on paikoin runsaasti arseenia. Maaperän ja pohjaveden luontainen arseeni on alun perin kallioperästä lähtöisin. Vesi liuottaa arseenia maa- ja kallioperästä ja arseeni voi siksi liikkua veden mukana. (Asrocks-hanke, Geologian tutkimuskeskus GTK).

Hankealue sijaitsee keski-Tampereella Sorilassa, joka on arseeniprovinssin 1 alueella (suuri Etelä-Suomen arseeniprovinssi). Tampereen kaupungin karttapalvelun arseeniriskialueita koskevan paikkatietoaineiston perusteella hankealue ei kuitenkaan sijoitu arseeniriskialueelle (kts. tarkemmin liite). Pirkanmaalla on useita kalliokivenottomaita, joista osa sijaitsee arseeniriskialueella. Niiden ympäristövaikutuksia on selvitetty ja seurataan aktiivisesti. Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisella ei ole tiedossa, että arseeni olisi aiheuttanut ongelmia, joiden takia toimintaa olisi jouduttu rajoittamaan.

Arseenin selvittäminen kallioperästä etukäteen täysin luotettavasti on hyvin hankalaa. Tarkemman ja ajantasaisemman tiedon saamiseksi louhinta-alueen arseenipitoisuudesta lupapäätöksessä on määräys (30) louhitun kiviaineksen arseenipitoisuuden selvittämisestä. Mikäli tutkimustulokset viittaavat korkeisiin arseenipitoisuuksiin, valvontaviranomainen voi vaatia lisäselvityksiä ja toiminnan riskienarviointia.

Toiminnan vesistövaikutukset

Hankealue kuuluu Näsijärven valuma-alueeseen. Louhinta-alueella muodostuvat hulevedet viivytetään alueella ja johdetaan toiminnan eteläpuolella sijaitsevalle Haukisuolle (lupamääräys 33), josta vedet johtuvat lopulta Näsijärveen. Louhinta-alueen vesiä ei johdeta pohjoispuolella olevan Kalliojärven suuntaan. Koska Kalliojärvi kuuluu eri valuma-alueeseen, Sorilanjoen valuma-alueeseen, on epätodennäköistä että louhinta-alueelta kulkeutuvat vedet heikentävät Kalliojärven ekologista tilaa.

Lupapäätöksessä on määrätty, että toiminnasta ei saa aiheutua pohja- tai pintavesien eikä maaperän pilaantumista tai sen vaaraa (määräys 20). Toiminnan pinta- ja pohjavesivaikutusten ja vedenlaadun selvittämiseksi päätöksessä on määrätty pohjavesiputken asentamisesta sekä myös pinta- ja pohjavesitarkkailusta, jossa tulee tutkia mm. arseeni (lupamääräykset 36-38). Tarkkailupisteiden sijainnit tulee valita niin, että ne

kuvaavat veden laatua toiminnan vaikutusten ulkopuolella (ns. taustapiste) ja toiminta-alueella sekä alueelta lähteviä pintavesien laatua (määräys 35). Pinta- ja pohjavesitarkkailulla saadaan tietoa louhoksen normaalin toiminnan ja mahdollisten vuoto- ja vahinkotilanteiden pinta- ja pohjavesivaikutuksista sekä vesienkäsittelyn tehokkuudesta.

Talousvesikaivot

Valittajat nostavat esiin Tampereen kaupungin terveydensuojeluviranomaisen lausunnon (15.5.2020), jossa on todettu, että hakemuksessa ei ole perusteltu riittävästi, että hydraulista yhteyttä hankealueen ja lähialueen kaivojen välillä ei olisi, kun otetaan huomioon toimintaan kuuluvat räjäytykset, jotka mahdollisesti aiheuttavat kalliooperään ruhjeita. Tämän lisäksi terveydensuojeluviranomainen on lausunnossaan edellyttänyt, että lähialueen kaivojen pilaantumisriskin poissulkemiseksi kaivovesien laatu ja kaivojen kunto selvitetään riittäväällä laajuudella ennen toiminnan aloittamista. Terveydensuojeluviranomainen on suositellut, että alueella tehdään lisäselvityksiä / jatkoseurantaa kaivoista ja mahdollisesti merkkiainekokeita, mikäli tulee epäilyksiä toiminnan vaikutuksista kaivovesien laatuun.

Terveydensuojeluviranomaisen lausunnon mukaisesti lupapäätöksessä on määrätty louhinta-alueen rajasta 500 metrin säteellä sijaitsevien talousvesikaivojen tarkkailusta ennen toiminnan aloittamista sekä toiminnan aikana viiden vuoden välein talousveden laadun varmistamiseksi ja turvaamiseksi (määräys 39). Ei ole kuitenkaan estettä, etteikö kaivovesitarkkailu voisi olla valittajien esityksen mukaisesti tätä tiheämmin.

Vuonna 2017 alueella tehdyn kaivovesiselvityksen perusteella lähimmissä talousvesikaivoissa havaittu arseenipitoisuus ei ylittänyt talousvedelle asetettua laatuvaatimusta (Sosiaali- ja terveysministeriön asetus pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista 401/2001).

Melu

Valittajien mukaan sallitut meluarvot ylittyvät Kalliojärven lounais- ja etelärantojen loma-asunnoilla, läheisellä virkistysalueella olevalla ulkoilureitillä sekä läheisellä luonnonsuojelualueella. Valittajat huomauttavat, että räjäytysten ja murskauksen melun impulssimaisuutta ole huomioitu melumallinnuksessa.

Melumallinnuksen (Promethor 12.11.2019) sekä vastineen yhteydessä annetun lausunnon ympäristömeluselvityksestä (Promethor Oy 15.7.2020) mukaan melutason ohjearvot eivät ylity asutusalueella ja melun leviämistä estetään pääosin kallioseinämien avulla. Vain toiminnan aloitusvaiheessa, jolloin kallioseinämiä ei vielä ole, on maavallin käyttö välttämätöntä meluntorjumiseksi. Hakija on esittänyt riittävät selvitykset toiminnan meluvaikutuksista.

Suomen ympäristökeskuksen parasta käyttökelpoista tekniikkaa (BAT) ja ympäristöasioiden hallintaa kiviainestuotannossa koskevan julkaisun (25/2010) mukaan kallioalueella tapahtuvan murskauksen osalta murskaimista, seuloista ja lastauksesta syntyvä melu on osittain impulssimaista. Impulssimaista on kallioalueen räjäytyksestä ja rikotuksesta syntyvä melu. Suomen ympäristökeskuksen kiviaineshankkeiden ympäristö-

vaikutusten arviointia koskevan julkaisun (27/2012) mukaan melun impulssimaisuus pienenee ja lopulta häviää etäisyyden ja muiden melulähteiden osuuden kasvaessa. Impulssimaisuuden vaikutus ulottuu harvoin 300–500 metriä kauemmas.

Ympäristönsuojeluviranomainen toteaa, että melumallinnuksessa ei ole huomioitu räjäytysmelua, koska sen vaikutus keskiäänitasoon jää vähäiseksi melun lyhyen keston takia. Räjähätykset tehdään arkipäivisin klo 8–18 (määräys 3). Keskiäänitaso lasketaan koko päiväajalle, joten räjäytysmelu ei käytännössä, hyvin lyhyen keston ja räjäytysten vähäisen vuosimäärän takia, vaikuta keskiäänitasoon. Toiminnanharjoittajan mukaan räjähtyksiä on 8–10 kertaa vuodessa. Kiviainestoinnin räjähtysmelulle ei ole olemassa omaa L_{Fmax} ohje- tai raja-arvoa.

Melutason tarkkailusta annetulla määräyksellä (31) varmennetaan melumallinnuksen tulokset. Määräyksellä varmistetaan melun suojaustoimenpiteiden riittävyys ja että toiminta ei ylitä ns. muraus-asetuksen melutason raja-arvoa. Mikäli raja-arvo ylittyy, toiminnanharjoittaja on velvollinen ryhtymään riittäviin toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi.

Valittajat vaativat myös meluntorjuntatoimenpiteiden tiukkaa valvontaa. Lupapäätöksessä on annettu määräykset (11–12) meluhaittojen ehkäisystä. Valvontaviranomainen valvoo toimintaa edellyttämällä toiminnanharjoittajalta työmaapäiväkirjan pitämistä (määräys 27) ja louhinta- ja murskausjaksojen aloittamisesta tiedottamista (määräys 29) sekä vuosiraportin toimittamista (määräys 48).

Ulkoilureitti

Tampereen kaupungin yleiskaavoitukselta saadun tiedon mukaan ulkoilureitin linjaus on esitetty toisaalle useissa Aitolahti-Teisko yleiskaavaa 1982 uudemmissa kaavoissa, ja oikeusvaikutuksettomassa Aitolahti-Teisko yleiskaavassa 1982 esitetty ulkoilureitti on vanhentunut.

Toiminnan aiheuttamaa meluhaittaa on kohtuullistettu asettamalla toiminnalle tiukat aikarajoitukset kuin ns. muraus-asetus edellyttäisi. Lupamääräyksellä 3 kallion louhinnan ja siirrettävän murskauslaitoksen toiminta-aikoja on rajoitettu, jotta toiminnasta ei aiheutuisi lähialueen vakituisille ja vapaa-ajan asukkaille terveyshaittaa tai muuta kohtuutonta rasitusta.

Valittajien valituksessaan esittämälle vaatimukselle kesäaikaisen toimintataulun jatkamisesta 15.9. asti ei ole ympäristönsuojeluviranomaisen puolesta estettä.

Mutianniityn luonnonsuojelualue

Muraus-asetuksen 7 §:ssä on säädetty raja-arvot suurimmista sallittavista toiminnasta aiheutuvista ulkomelun tasoista haitan kohteissa. Asetusta koskevassa 3.9.2010 päätöksessä ympäristöministeriön perustelumuistiossa melutasojen perusteita ei ole avattu kovinkaan paljoa, mutta on todettu, että asetuksen melutasovaatimukset vastaavat melutason ohjearvoista annettua valtioneuvoston päätöstä (993/1992). Koska muraus-asetuksen melutasot on säädetty VNP:n melutason ohjearvojen mukaisiksi, voidaan

asetuksen soveltamisessa hakea tulkinta-apua ko. asetuksen tausta-aineistosta. Ympäristöministeriön muistiossa 26.10.1992 ehdotuksesta valtioneuvoston päätökseksi melutason ohjearvoista on todettu (s. 6), että ohjearvojen ei tarvitse alittua koko luonnonsuojelualueella.

Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan toiminnan aiheuttaman melutason raja-arvon mahdollinen 45 dB:n ylittyminen osalla Mutianniityn luonnonsuojelualuetta ei vaaranna tummaverkkoperhosen elinympäristön luonnonsuojellisia perusteita eikä Mutianniityn luonnonsuojelualue ole virkistyskäytössä. Se, että melutason ohjearvoja koskevan valtioneuvoston päätöksen (993/1992) mukainen luonnonsuojelualueita koskeva 45 dB:n päiväaikaisen melutason ohjearvo saattaa hankkeen johdosta ylittyä mainitulla alueella, ei muodosta estettä ympäristöluvan myöntämiselle.

Pöly

Valittajat esittävät, että louhinnasta, murskauksesta, kuljetuksesta ja muusta käsittelystä aiheutuu pölyhaittaa ulkoilureitille ja että pöly on todennäköisesti arseenipitoista. Pölyhaittojen ehkäisystä on määrätty lupapäätöksessä (määräykset 13 ja 14) menetelmillä, jotka edustavat parasta käyttökelpoista tekniikkaa (esimerkiksi murskaimen jatkuvatoimiset kastelupisteet). Tarvittaessa valvontaviranomainen voi määrätä pölymittauksista ja lisätoimenpiteistä (määräys 15).

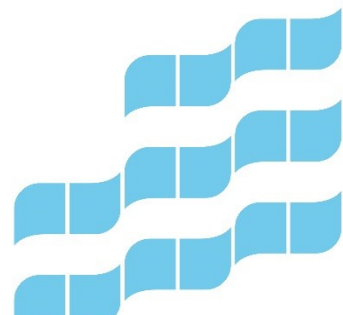
LOPUKSI Ympäristö- ja rakennusjaoston päätös ei ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä eikä ole muutoinkaan lain vastainen. Ympäristönsuojeluviranomainen toteaa, että valittajat eivät ole tuoneet valituksessaan esille sellaisia uusia asioita, joita ei olisi jo huomioitu 16.3.2021 annetussa yhteislupapäätöksessä.

Tampereen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen esittää valitusten hylkäämistä.

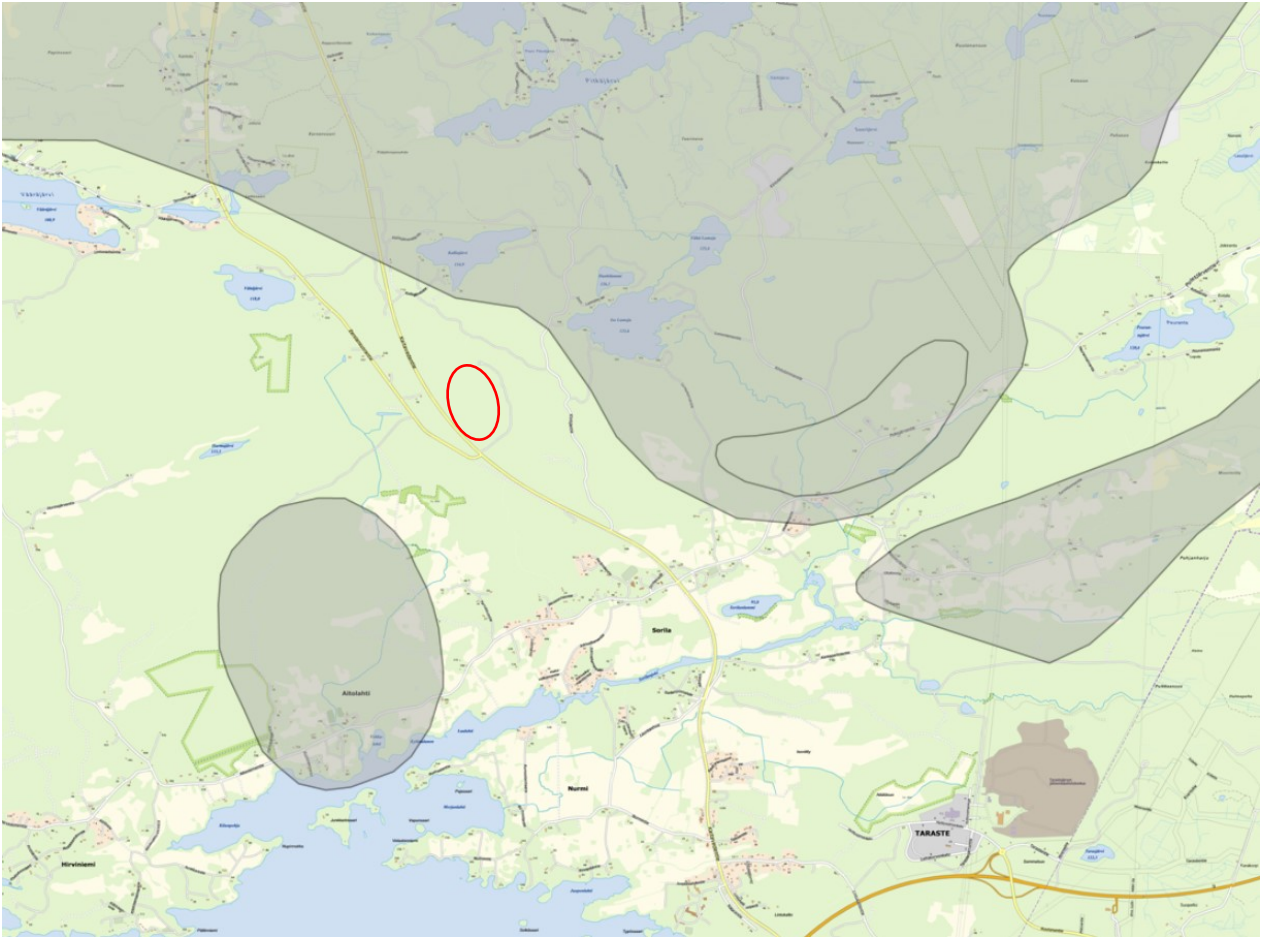
LIITE Karttaliite

Harri Willberg
Ympäristönsuojelupäällikkö

Valmistelija
Tiina Nieminen, ympäristötarkastaja, puh. 0400 800 7352, etunimi.LH.sukunimi@tampere.fi

Liite. Kartta arseeniriskialueista Tampereen Sorilassa.

Harmailla alueilla mahdollinen arseeniriski. Toiminta-alueen likimääräinen sijainti merkitty punaisella rajauksella. Toiminta-alue ei sijaitse arseeniriskialueella.
(Tampereen arseeniriskialueet aineiston tiivistelmä, Geologisen tutkimuskeskuksen määrittämä arseeniriskialue 1995. Kattavuus koko kaupunki, kertaluonteinen selvitys. Tampereen kaupungin kartta-palvelu Oskari.)

